

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Môn học: TƯƠNG ƯNG BỘ – SAMYUTTANIKĀYA

Bài học ngày 30.7.2022

PHỤNG DƯỠNG CHA MẸ MỘT CÁCH CHÂN CHÁNH

Kinh Mātuposaka (Mātuposakasuttam)

CHƯƠNG VII. TƯƠNG ƯNG BÀ LA MÔN – PHẨM CƯ SĨ (S. I, 181)

Phụng dưỡng cha mẹ là điều rất đáng quý. Nhưng một điểm quan trọng khác là báo hiếu bằng phương tiện hợp đạo. Hiếu đạo là một tôn giáo không cần kinh điển và giáo thuyết. Theo lời Phật dạy thì sự thể hiện tấm lòng hiếu thảo với cha mẹ là thiện hạnh mang lại phước báo đời này và đời sau. Bài kinh này cũng nhấn mạnh ý nghĩa quan trọng khác: thương kính mẹ cha là một chuyện mà phụng dưỡng đúng theo pháp là chuyện khác.

Kinh Văn

Sāvattthinidānaṃ. Atha kho mātuposako brāhmaṇo yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodi. Sammodanīyaṃ kathaṃ saraṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho mātuposako brāhmaṇo bhagavantam etadavoca – “ahañhi, bho gotama, dhammena bhikkhaṃ pariyesāmi, dhammena bhikkhaṃ pariyesitvā mātāpitāro posemi. Kaccāhaṃ, bho gotama, evaṃkārī kiccakārī homī”ti?

Tại Sāvattthi.

Bấy giờ bà la môn Mātuposaka đi đến Đức Thế Tôn nói lên những lời thăm hỏi thân thiện và ngồi xuống một bên. Rồi bà la môn Mātuposaka nói với Đức Thế Tôn:

- Thưa Tôn giả Gotama, tôi tìm thực phẩm một cách chân chánh và với cách đó phụng dưỡng cha mẹ. Làm như vậy có đúng với hiếu đạo?

“Taggha tvam, brāhmaṇa, evaṃkārī kiccakārī hosi. Yo kho, brāhmaṇa, dhammena bhikkhaṃ pariyesati, dhammena bhikkhaṃ pariyesitvā mātāpitāro poseti, bahum so puññaṃ pasavatī”ti.

**“Yo mātaraṃ pitaraṃ vā, macco dhammena posati;
Tāya naṃ pāricariyāya, mātāpitūsu paṇḍitā;
Idheva naṃ pasamsanti, pecca sagge pamodatī”ti.**

- Đúng như vậy. Làm như vậy là hiếu đạo. Nay bà la môn, người tìm kiếm thực phẩm hợp đạo và phụng dưỡng cha mẹ tạo nhiều phước báu.

Phụng dưỡng mẹ cha
Bằng phương cách chơn chánh
Kiếp này bậc trí khen
Đời sau vui thiên giới.

Evam vutte, mātuposako brāhmaṇo bhagavantaṃ etadavoca – “abhikkantaṃ bho gotama, abhikkantaṃ, bho gotama...pe... upāsakaṃ maṃ bhavaṃ gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṃ saraṇaṃ gata”nti.

Khi được nghe vậy, bà la môn Mātuposaka bạch Thế Tôn:

-- Thật vi diệu thay, Tôn giả Gotama! Thật vi diệu thay, Tôn giả Gotama! Diệu Pháp được Tôn giả Gotama hiển bày như người dựng đứng những gì bị ngã xuống, phơi bày những gì bị che kín, chỉ đường cho kẻ lạc lối, hay đem đèn sáng vào chỗ tăm tối để những ai có mắt thấy được. Con xin nương tựa Đức Thế Tôn Gotama, xin nương tựa Pháp, xin nương tựa tỳ khuru Tăng. Mong Tôn giả Gotama nhận con làm đệ tử, từ nay cho đến mạng chung con trọn đời quy ngưỡng.

Thích Văn

“Yo mātaraṃ pitaraṃ vā macco dhammena posati

= người phụng dưỡng mẹ và cha đúng theo pháp (hợp đạo)

Tāya naṃ pāricariyāya mātāpitūsu = do sự phụng dưỡng cha mẹ như vậy

paṇḍitā idheva naṃ pasamsanti = Đời này được bậc trí tán thán

pecca sagge pamodatī”ti = Đời sau được an lạc ở thiên giới.

Thích nghĩa

Biệt danh Mātuposaka theo nghĩa đen có thể hiểu là “Người phụng dưỡng Mẹ” nhưng chữ mātā trong văn hoá Ấn ngoài ý nghĩa “mẹ” còn có nghĩa là người ban bố sự sống. Nên ở đây có thể hiểu là “Người phụng dưỡng đáng sanh thành”

Chữ dhamma – pháp trong bài kinh này mang ý nghĩa hợp đạo, chân chánh, đúng cách.

Tỳ khuru Giác Đăng dịch và biên soạn giáo trình

9. Mātuposakasuttaṃ [Mūla]

205. Sāvattḥinidānaṃ. Atha kho mātuposako brāhmaṇo yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodi. Sammodanīyaṃ kathaṃ saraṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho mātuposako brāhmaṇo bhagavantaṃ etadavoca – “ahañhi, bho gotama, dhammena bhikkhaṃ pariyesāmi, dhammena bhikkhaṃ pariyesitvā mātāpitaro posemi. Kaccāhaṃ, bho gotama, evaṃkāri kiccakāri homī”’ti? “Taggha tvam, brāhmaṇa, evaṃkāri kiccakāri hosi. Yo kho, brāhmaṇa, dhammena bhikkhaṃ pariyesati, dhammena bhikkhaṃ pariyesitvā mātāpitaro poseti, bahuṃ so puññaṃ pasavatī”’ti.

“Yo mātaraṃ pitaraṃ vā, macco dhammena posati;
Tāya naṃ pāricariyāya, mātāpitūsu paṇḍitā;
Idheva naṃ paṃsaṃsanti, pecca sagge pamodatī”’ti.

Evam vutte, mātuposako brāhmaṇo bhagavantaṃ etadavoca – “abhikkantaṃ bho gotama, abhikkantaṃ, bho gotama...pe... upāsakaṃ maṃ bhavaṃ gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṃ saraṇaṃ gata”’nti.

9. Mātuposakasuttavaṇṇanā [Aṭṭhakathā]

205. Navame peccāti ito paṭigantvā. Navamaṃ.